

12/07/2020

הנדון: חומר רקע לקראת דיון בוועדה - מימוש זכויות הורות בקרב גברים

אנו מתכבדות לפנות אליך לקראת הדיון הצפוי בנושא מימוש זכויות הורות בקרב גברים. חשוב לציין כי לפי תפיסתנו מעורבות של אבות במשפחה ובמשק הבית היא תנאי בסיס לקידום שוויון מגדרי. מעורבות אבות בהורות תיטיב הן עם האבות, שיוכלו ליהנות מחיי המשפחה, והן עם נשים, שבמשקי בית רבים עדיין נתפסות כאחראיות העיקריות לטיפול ועל כן מעמדן בשוק העבודה נחשב פחות (הן משתכרות פחות, עובדות יותר במשרות חלקיות ובסקטורים נעדרי ביטחון תעסוקתי). כלל ההורים ייהנו בשל כך מאיזון טוב יותר בין חיי המשפחה והמחויבויות לעבודה.

להלן מספר הצעות מדיניות שמטרתן לקדם זכויות הורות בקרב אבות:

חופשת לידה לאבות - מספר הולך וגדל של מדינות מנהיגות חופשת לידה ייעודית לאבות בלבד. מדיניות זו הוכחה מחקרית כמועילה לאבות ולילדים, וכצעד שבכוחו לייצר שינוי בחלוקת התפקידים המגדרית המסורתית ולהגדיל את השוויון בין נשים לגברים בשוק העבודה ובבית. על אף שהמדיניות הנוכחית בישראל מאפשרת לאימהות להעביר חלק מחופשת הלידה לאב, שיעור הניצול של זכות זו הוא אפסי.¹ **יש לקדם חקיקה אשר תבטיח חופשת לידה ייעודית בת חודש ימים לאבות, בנוסף (ולא על חשבון) על חופשת הלידה שכבר קיימת לאימהות.**

עידוד איזון משפחה-עבודה - מחקרים מראים כי חלוקת התפקידים במשק הבית עדיין אינה שוויונית. נשים הן אלה שמבצעות את מרבית המטלות הביתיות; מועסקות במשרות חלקיות ומשתכרות פחות מאשר גברים. יחד עם זאת, נשים מהוות כ- 47% מהעובדים במשק, שיעור גבוה מהממוצע במדינות ה-OECD. כתוצאה מכך מתקבעות נורמות שמובילות נשים לבחירת מקצועות ותפקידים שמאפשרים גמישות ושעות עבודה מועטות יותר – גם כאשר השכר, העניין וההזדמנויות בהם פחותים. מצדה השני של המשוואה נמצאים הגברים שמלשמים מחירים מסוג אחר. בשנים האחרונות יותר ויותר אבות מעידים על כך שהם סובלים ממחסור בזמן עם המשפחה ונתקלים בקושי ממשי לקחת חלק שווה בחוויית ההורות בשל אי ההתאמה וחוסר האיזון בין שוק העבודה להורות. בהשוואה בינלאומית עובדים במשרה מלאה בישראל עובדים 44.8 שעות בשבוע בממוצע לעומת 41.2 שעות שבועיות במדינות ה-OECD. במדד איזון בית-עבודה של ה-OECD אשר בוחר עומס עבודה מחד ואת מספר שעות הפנאי מאידך, ישראל ממוקמת שלישית מהסוף (מקסיקו וטורקיה היחידות שסובלות יותר מאיזון בית-עבודה).²

יש מגוון של צעדים שניתן לאמץ על מנת להקל על הורים עובדים את המתח שבין הבית לעבודה:

- 1. צמצום שעות העבודה:** קיצור משמעותי של שעות העבודה במשק, והתאמת שבוע העבודה למקובל במדינות אירופה. לצד הפחתה פורמלית של שעות העבודה השבועיות, יש ליזום קמפיין ממשלתי לעידוד הפחתת מספר השעות הנוספות בקרב מעסקים פרטיים ולהציע ליווי ממשלתי למעסיקים המעוניינים להחיל בארגונם צעדים לאיזון משפחה-עבודה.

¹ שדולת הנשים בישראל, [הזכות לאבהות פעילה](#), 2018

² שדולת הנשים בישראל, ['נשוב עם צאת הלבנה': אימהות ואבות בשוק העבודה הישראלי](#), 2019

2. **החלת יום לימודים ארוך**: קידום יישום מלא של חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה, התשנ"ז-1997, אשר נחקק בישראל לפני למעלה מ-20 שנה ואולם יישומו המלא נדחה שוב ושוב במסגרת חוק ההסדרים, כך שיחול בכל רחבי הארץ ובשעות התואמות בצורה טובה יותר את שעות העבודה.³

3. **אספקת שירותים איכותיים ומקיפים לחינוך וטיפול בגיל הרך**: פתרונות פרטיים לטיפול בילדים אינם מצליחים לתת מענה מספק ברמה המשקית – לא מבחינת איכות השירותים, לא מבחינת ההיצע ולא מבחינת יציבות השירותים הניתנים. על כן, יש לפעול להקמת מסגרות ממשלתיות עבור ילדים בגיל הרך החל מתום חופשת הלידה.

4. **שיפור התחבורה הציבורית**: דו"ח מבקר המדינה חשף בשנה שעברה את משבר התחבורה החמור בישראל.⁴ שעות נסיעה ארוכות שמתווספות לשעות העבודה הארוכות ממילא בישראל. על כן, יש לפעול להרחבת ההשקעה ולהאצת הפיתוח של מערך התחבורה הציבורית באופן שיצמצם משמעותית את זמן הנסיעה - לא רק מהפריפריה למרכז, אלא בתוך המטרופולינים עצמם.

בקידום צעדי המדיניות המוצעים, נוכל לקדם שוויון מגדרי ולהיטיב את מימוש ההורות בקרב גברים יחד עם קידום שוויון ופתיחת אפשרויות תעסוקה איכותיות יותר לנשים.

נשמח לקבל את תמיכתכם בקידום הצעדים המוצעים.

בברכה,

יעל מרים סיני
מנהלת קידום מדיניות וחקיקה

מיכל גרא מרגליות, עו"ד
מנכ"לית שדולת הנשים בישראל

³ שדולת הנשים בישראל, 'הורים במלכוד אחריות המדינה לחינוך וטיפול בגיל הרך בישראל', 2017.

⁴ מבקר המדינה, 'דוח ביקורת מיוחד: משבר התחבורה הציבורית', 2019.